Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 13 lipca 1932 r. 57

T r e ś ć

---§---

ŁOTWA.1."P e h d e j a B r i h d i" o w y n a r o d o w i e n i u l u d n o ś c i p o w .l u c y ń s k i e g o ."Pehdeja Brihdi"/149/: /Streszczenie/:

Pow.lucyński był niegdyś zamieszkały wyłącznie przez Łotyszów. Mniejszości rosyjskie ipolskie znalazły się tam jedynie dzięki akcji rusyfikacyjnej rządu carskiego oraz wpływom księży i ziemian Polaków. Przypuszczano, iż z chwilą powstania niepodległego państwa Łotewskiego wynaradawianie ludności ustanie. Niestety dane spisu ludności wskazują na coś wręcz odmiennego. Terenem wynaradawiania są szkoły mniejszościowe, cieszące się przywilejami. Mniejszości narodowe posiadają w Łotwie stosunkowo więcej szkół i nauczycieli niż Łotysze. Na każdą szkołę łotewską przypada przeciętnie 119 dzieci, zaś na szkołę mniejszościową 78. Łotysi 6-klasowych szkół początkowych posiadają 20%, mniejszości - 23%. Na jednego nauczyciela w szkole łotewskiej wypada mniejwięcej 34 uczni, w szkołach mniejszościowych 25 uczni. Trzebaby zamknąć wszystkie szkoły polskie i białoruskie, gdyż w nich uczą się wynarodowieni Łotysi. W miejscowościach, gdzie szkoły takie zostały zamknięte dziatwa uczęszcza do szkół łotewskich, a rodzice jej są zadowoleni. Pracę nad wynarodowieniem dziatwy prowadzą księża /w Lucynie ks.Urbszas, w Pasieniach - ks.Stryczko,w Istrze - Jankowski/. Księża ci wszystkich katolików zapisują jako Polaków i uczą religji po polsku. Łotysi znajdują się tam w sytuacji mniejszości narodowych. W szkołach polskich i białoruskich uczą się dzieci noszące nazwiska czystołotewskie jak: Ozols, Strocs, Swidis, Rudics, Asars i t.d.Jest już najwyższy czas, by rząd zapobiegł szerzeniu się tej akcji polonizacyjnej.

2.Kronika: S p r a w a ł o t e w s k o - s o w i e c k i e g o t r a k t a t u h a n d l o w e g o ."Socjaldemokrats" /148/:Upłynęło już sporo czasu od zerwania przez Rosję Sowiecką traktatu handlowego z Łotwą. Istnieje przepis, iż w ciągu 6 miesięcy od chwili zerwania winien być zawarty nowy traktat. Łotwa zainteresowana jest w zawarciu tego traktatu, niestety jednak rząd łotewski dotąd nie opracował projektu traktatu. Coprawda przy M.S.Z. istnieje komisja,która rozważała kwestję traktatu, jednak dotąd nawet nie wyłoniono delegacji do prowadzenia rokowań handlowych. Sfery rządowe wyraziły życzenie, by socjaldemokraci wzięli udział w pertraktacjach.Socjaldemokraci na propozycję przystali, jednak ze strony rządu żadna odpowiedź nie nadeszła.

"pehdeja Brihdi" /149/ donosi, iż wkrótce delegacja do rokowań w sprawie traktatu litewsko-łotewskiego zostanie wysłana do Moskwy.

3.D o k o ł a ł o t e w s k o - s o w i e c k i e j u m o w y h a n d l o w e j ."Rigasche Rundschau" /150/: Rokowania łotewsko-sowieckie odnośnie zawarcia nowego traktatu handlowego rozpoczną się prawdopodobnie w sierpniu. Łotewska delegacja, która wtym celu wyjedzie do Moskwy nie została jeszcze wyznaczona. Prawdopodobnie na czele jej stanie poseł socjaldemokratyczny F.Zeelen, przewodniczący komisji spraw zagranicznych oraz b.minister Spraw Zagr./w 1927 r. przy zawar-

ciu pierwszego układu handlowego z Rosją./

4. Łotewski handel zagraniczny."Pehdeja Brihdi" /148/: Bilans handlu zagranicznego w maju został zamknięty sumą w wys.6 milj.łatów./aktywa/. Od początku roku aktywa wynoszą 7,8 milj. łt. W r.ub. w tymże okresie pasywa wynosiły 20,4 milj.łatów.Podstawą eksportu łotewskiego jest masło. W maju wyeksportowano masła za - 2.211.000 łt., lasu - 2.134.000 łatów, wagonów - 1.835.000 łatów.Wagony łotewskie przeważnie sprzedawane są w Sowietach. Za fornir Łotwa wyręczyła 608.000 łatów. Eksport łotewski w maju przedewszystkiem szedł do Anglji /2.780 tys./, do Rosji Sowieckiej /2.022 tys.łatów/ i do Niemiec /1.960.000 łt./.Na dalszych miejscach stoją Litwa, Francja, Szwecja, Estonja i in.Bilans handlowy z Sowietami, Anglją, Litwą, Estonją jest czynny, natomiast z Niemcami, Szwajcarją, Francją, Szwecją, U.S.A. - bierny.

5. Produkcja lokomotyw w Łotwie."Latvijas Kareivis" /149/: W Libawie i Dyneburgu xxxxxxx ukończono instalacje pracowni, które będą wyrabiały lokomotywy.

6. Hitlerowcy w Łotwie."Pehdeja Brihdi" /149/:Ostatniemi czasy zamieszkali w Łotwie stronnicy niemieckiego ruchu narodowo-socjalistycznego zaczęli ujawniać coraz więcej aktywności, zrzeszając się w organizacje, zwołują nielegalne zgromadzenia, urządzają obchody i t.p. W dn.1 b.m. na peryferjach Rygi zgromadziło się w pewnym ustronnym domu około 30 narodowych socjalistów. Przypadkowi przechodnie mogli słuchać przemówień,wysławiających ruch narodowo-socjalistyczny i Hitlera. Uczestnicy zebrania zakończyli wiec okrzykiem "Heil Hitler". Ciekawem jest, iż wszyscy zebrani mieli na sobie brunatne koszule hitlerowskie.

7. Delegacja sejmu łotewskiego na konferencję międzynarodową."Nasz Głos" /Nr.76/: Wychodzący w Dyneburgu "Nasz Głos" donosi, iż w dn. odbyło się posiedzenie prezydjum Sejmu, na którem zapadła uchwała wzięcia udziału w 28 konferencji międzynarodowej, mającej się odbyć między 20 a 26 lipca w Genewie. W charakterze delegatówsejmu na konferencję udadzą się posłowie: P.Kałnyń, K.Pauluk i biskup J.Rancan.

8. Bezrobocie w Łotwie."Dzień Kowieński" /152/:Według informacyj "Socjaldemokratsa" liczba bezrobotnych w Rydze znacznie się zwiększyła. Na giełdzie pracy urzędowo zarejestrowano 3.120 bezrobotnych. Faktyczna ilość bezrobotnych jest większa.

9. Lit.-łotewskie stosunki handlowe.Elta donosi, iż bilans handlu łotewskiego z Litwą wykazuje znaczne aktywa. W ciągu maja Łotwa wywiozła do Litwy towarów na sumę 402 tys.łatów, importowała zaś z Litwy na sumę 79 tys.łatów.

10. Łot.-niemieckie rokowania handlowe. "Rig.Rundschau" /148/: Dn.6 r.b. wyruszyła do Berlina delegacja, składająca się z posła K.Ulmanisa dyrektora Dep.Administracyjnego, W.Muntera i kierownika oddziału walutowego Banku Łotewskiego Rolle'a w celu omówienia kwestyj operacyj pieniężnych i kontyngentów.

11. Pożyczka państwowa na zakup zboża krajowego."Rig.Rund."/148/:Rada Banku Łotewskiego postanowiła użyczyć rządowi pożyczki w sumie 5 milj.łatów na zakup zboża krajowego.

12.Ruch ludności w Rydze."Rig.Rund."/148/:W ciągu maja r.b. w Rydze urodziło się 452 osoby, zaś zmarło 470.

13. Tygodniowy eksport masła z Łotwy."Rig. Rund."146/: W okresie od 27 czerwca do 2 lipca Łotwa eksportowała 2 tys. 968 beczek masła.

14. Dochody celne Łotwy w maju."Rig.Rund."/147/: W maju dochody celne Łotwy wyniosły 1.952.151 łatów.

B7